

*Альона Муліванова,
інспектор сектору взаємодії з громадами
відділення поліції № 1 Вінницького районного управління поліції
головного управління Національної поліції у Вінницькій області,
капітан поліції (Україна)*

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УКРАЇНІ

Толерантність є каменем заснування стабільного та гармонійного суспільства. В Україні, країні з багатим історичним спадком і розмаїттям культур, питання толерантності набуває особливого значення у світлі сучасних викликів. Правове забезпечення толерантності, яке включає захист прав і свобод кожної особи незалежно від її національності, раси, релігії чи соціального статусу, стає ключовим завданням для державних інституцій. Зміцнення законодавчої бази, спрямоване на недопущення дискримінації та фоментування поваги у суспільних відносинах, вимагає не лише відповідних законів, але й глибокого розуміння культурних та історичних контекстів, що формують суспільні наративи. Україна, зі своєю стратегією інтеграції європейських цінностей, прямує шляхом, що вимагає від її громадян не тільки взаємної поваги, але й активної участі у процесах правових реформ, які сприятимуть подальшому розвитку толерантності як фундаментального принципу громадянського суспільства.

Історичний розвиток України значно вплинув на формування сучасного розуміння толерантності та правових основ її забезпечення. Через століття, наповнені змінами державної приналежності та політичними перетвореннями, Україна нарешті здобула незалежність у 1991 році, що стало поштовхом для глибоких реформ у сфері прав людини. Прийняття Конституції України у 1996 році заклало фундамент для захисту основних свобод і прав кожної людини, відображаючи загальнолюдські цінності [1]. Сьогодні Україна є учасницею багатьох міжнародних угод, які зобов'язують країну дотримуватися принципів рівності та недискримінації. Зокрема, активна участь у роботі Ради Європи та виконання зобов'язань за Європейською конвенцією з прав людини спонукають до постійного перегляду внутрішнього законодавства. Це призвело до прийняття

таких важливих законів, як Закон "Про запобігання та протидію дискримінації в Україні", який визначає правові основи боротьби з усіма формами дискримінації та закладає механізми захисту прав громадян [2].

Враховуючи ці законодавчі ініціативи, Україна продовжує рухатися шляхом створення суспільства, базованого на принципах толерантності та взаємоповаги, що є невід'ємною частиною її європейської ідентичності. Цей процес не лише сприяє поліпшенню внутрішньополітичної ситуації, але й підвищує міжнародний імідж України як демократичної, правової держави, готової до конструктивного діалогу та співпраці.

Освіта і громадська діяльність відіграють ключову роль у формуванні толерантного суспільства в Україні, забезпечуючи не лише знання, а й розуміння важливості поваги та прийняття різноманітності. Освітні інституції, з їх можливістю формувати свідомість молодого покоління, стають ареною, де закладаються основи взаєморозуміння і поваги до прав індивідів. Впровадження інтегрованих програм, що включають вивчення прав людини, гендерної рівності, етичних і культурних норм, сприяє розвитку критичного мислення і соціальної відповідальності. З іншого боку, активна громадська діяльність є не менш важливою [3]. Правозахисні організації та різноманітні НГО підвищують обізнаність громадян щодо їхніх прав і сприяють залученню широких верств населення до обговорення і розв'язання соціальних проблем. Через проведення публічних кампаній, семінарів та тренінгів вони відіграють важливу роль у протидії дискримінації і підтримці соціальної справедливості. Взаємодія між освітніми закладами та громадськими організаціями створює потужну синергію, що допомагає культивувати основи толерантності та захисту прав людини на всіх рівнях суспільства.

На нашу думку, через освіту і громадську діяльність українське суспільство не лише формує базу знань, але й виховує глибоке розуміння і повагу до прав людини, що є запорукою створення справедливої та інклюзивної нації.

Попри зусилля у сфері законодавства та освіти, Україна продовжує зустрічати значні виклики у справі забезпечення толерантності. Однією з головних проблем є розрив між правовими нормами і їхнім втіленням у практику, що

часто пов'язано з недостатньою освітою правоохоронців та суддів у питаннях прав людини та антидискримінаційного законодавства. Цей аспект ускладнюється відсутністю належного моніторингу та звітності щодо випадків порушення прав, що сприяє культурі безкарності серед порушників [4]. Іншою серйозною перешкодою є збереження глибоко вкорінених стереотипів та упереджень, які проявляються в повсякденному житті та можуть впливати на політичні рішення. Такі стереотипи особливо стосуються меншин, включаючи етнічні групи, ЛГБТ+ спільноту, та людей з інвалідністю. Вирішення цих проблем потребує зусиль не лише з боку уряду, але й всієї громадськості, зокрема через культурні та освітні програми, які спрямовані на боротьбу з дискримінацією та підвищення обізнаності. Економічна нестабільність також вносить свій вклад у соціальні напруження, оскільки обмежені ресурси можуть загострювати конфлікти між різними групами населення та підживлювати недовіру і нетерпимість. Виклик полягає в тому, щоб забезпечити справедливий розподіл благ і послуг, а також створити умови для економічного зростання, що включає всі соціальні групи.

Ми вважаємо, що на шляху до забезпечення толерантності Україні необхідно не лише боротися з наявними викликами, але й адаптуватися до нових, які можуть виникати в умовах глобалізації та змін у світовому порядку. Це вимагає від держави гнучкості, відкритості до змін та активної участі громадян у процесах прийняття рішень, що формують основу демократичного суспільства.

Отже, забезпечення толерантності в Україні вимагає комплексного підходу, що охоплює правові, освітні та соціальні аспекти. Важливо не лише приймати закони, а й забезпечувати їхнє ефективне виконання та моніторинг, а також розвивати культуру правової свідомості та взаємоповаги. Розширення освітніх програм, які виховують молодь в дусі поваги до різноманітності, та активізація громадської участі в захисті прав людини є критично важливими для подолання стереотипів і упереджень. Водночас, ефективна громадська діяльність та постійне оновлення законодавчої бази допоможуть адаптуватися до нових викликів, які приносить глобалізація. Реалізація цих заходів вимагає злагодженої роботи усіх рівнів влади, громадськості та міжнародних партнерів. Такий підхід дозволить

Україні не просто досягти толерантності як формального принципу, але й втілювати її в повсякденне життя громадян, зміцнюючи демократичні засади і підвищуючи якість життя всього суспільства.

Список використаної літератури

1. Зінченко Д. А. Засоби юридичної техніки в контексті захисту прав людини. *Мова і право. МВС України. Дніпро. ДДУВС. 2023. С. 87-89.*
2. Зінченко Д. А. Теоретичні дослідження громадянської ідентичності. *Питання сучасної науки і права. МВС України. Суми. СФ ХНУВС. 2023. С. 185-187.*
3. Зінченко Д. А., Зінченко О.Д. Роль адміністративно-правових норм у забезпеченні громадської безпеки та порядку під час воєнного стану. *Стан та перспективи розвитку адміністративного права України. Одеса. ОДУВС. 2023. С. 115-117.*
4. Зінченко, Д. А. Загальний розвиток використання міжнародного досвіду працівниками поліції у сфері протидії кіберзлочинам і торгівлі людьми. *Протидія кіберзлочинності та торгівлі людьми. МВС України. Вінниця. ХНУВС. 2023. С. 44-46.*

Олександра Ніздрень,

к.п.н, доцент кафедри клінічної психології Українського католицького університету (Україна)

Вадим Шухманн,

здобувач першого рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Психологія» (Україна)

КОМУНІКАТИВНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ

Актуальність теми дослідження. Сучасний світ стикається з різноманітністю культурних, соціальних та етнічних груп, що вимагає від психологів вміння ефективно спілкуватися та взаємодіяти з різними людьми. Комунікативна толерантність стає ключовим аспектом професійної компетентності психолога,